نگاه

جای خالی گفت‌وگوی تمدن‌ها در روابط بین‌الملل

حسن هادی . کارشناس روابط بین‌الملل

● دیری نمی‌پاید که ساختارشکنی‌های افراط‌گرایانه جای خود را به استدلال‌گرایی و خردگرایی خواهد داد. عرصه روابط بین‌الملل منشوری از تقابل اندیشه‌هاست. امروز اندیشه‌های پاک و گفتمان‌های آرامش‌بخش تبلور و نمود جهانی دارد و با وجود خشونت‌طلبی عده‌ای معدود، می‌رود تا جهانی یکپارچه و مملو از گفتمان برپا و صلحی فراگیر بر جهان حکمفرما شود. هژمونی اندیشه‌های ناب و کنش‌های وفاق‌آمیز، تنها امید این دوران صعب و طولانی است که به همت اندیشه اندیشمندان بی‌بدیل روزبه‌روز در حال گسترش است. بی‌تردید و تمثیل و گزافه‌گویی، دکترین گفت‌وگوی تمدن‌ها یکی از ماندگارترین نظریات شبه‌ایدئولوژی در قرن حاضر است. این اندیشه، بنیان نوین وفاق جهانی و تحول نظریه‌پردازی در مباحث صلح نوین در قرن حاضر است. این ایده نگاه صلح‌آمیز صلح‌طلبان را به شیوه‌ای رئالیستی جهت‌دار کرد و در استقرار هم‌گرایی در منطقه و جهان با جهشی برق‌آسا پیش رفت. عمل‌گرایی در پردازش گفت‌وگوی تمدن‌ها و تلفیق و تعریف صلح و فرهنگ در کنار هم، زایش جهانی یکپارچه و عاری از خشونت را نوید می‌داد. این اندیشه با زیرکی تمام برای فراسوی مرزها طراحی شده بود. هسته اصلی این تفکر در روابط بین‌الملل به‌عنوان برترین سلاح، خویشتن‌داری و مدارای بین‌المللی بود. شیوه انفعال‌برانگیز این شبه‌ایدئولوژی با نگاهی فراگیر، چون تابوی وحشتناکی بود برای خشونت‌طلبان. دیپلماسی لبخند و گفتمان بینابینی در فضایی مملو از آرامش، میراث کوتاه و دلچسب این دکترین بود. گفت‌وگوی تمدن‌ها بنیان فکری جدیدی در جهان پایه‌ریزی کرد و تمدن‌های نوپا را در کنار تمدن‌های کهن قرار داد و با ترسیم این ایدئولوژی، تعریف جدیدی از حاکمیت هم‌گرایی و تنش‌زدایی در جهان به وجود آمد. تعریف صلح در جهان پس از این معنی، چهره دیگری یافت و غوغاسالاری اعتبار خود را از دست داد.افراط‌گرایان و طالبان خشونت از وجود تفکرات سازش‌مآبانه همواره در رنج و محنت‌اند ولی توانی برای مقابله با جریان خروشان اندیشه‌های ناب ندارند و ناگزیر از تسلیم خواهند بود.

ادامه در صفحه ۱۵

politics@sharghdaily.ir

رأی منفی چین، روسیه و سوریه به محکومیت میانمار

ایران در زمان رأی‌گیری قطع‌نامه علیه کشتار مسلمانان روهینگیا غایب بود

عکس: Reuters

لیلا ابراهیمیان: سوم دی، قطع‌نامه‌ای با ۱۲۲ رأی موافق، ۱۰ رأی مخالف و ۲۴ رأی ممتنع در مجمع عمومی سازمان ملل تصویب شد. این قطع‌نامه از دولت میانمار می‌خواهد به خشونت علیه مسلمانان روهینگیا پایان دهد و دبیرکل سازمان ملل را به تعیین فرستاده‌ای ویژه برای میانمار موظف می‌کند؛ اما ایران زمان رأی‌گیری برای تصویب قطع‌نامه علیه میانمار غایب بود. علت این غیبت را نماینده ایران در سازمان ملل در بیانیه‌ای توضیح داده است. به گزارش «ایسنا» نماینده ایران در سازمان ملل با تأکید بر اینکه از میانمارمی‌خواهیم تا به مشکلات حل‌نشده طولانی و وضعیت جامعه مسلمانانش ازجمله از طریق بازگرداندن حق شهروندی آنها رسیدگی کند، اعلام کرد که جمهوری اسلامی ایران با توجه به بهره‌برداری سیاسی از اهداف کمیته سوم در رأی به قطع‌نامه L.۷۲/۴۸ این کمیته شرکت نخواهد کرد. بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه گفت بیانیه ایران در حمایت از مسلمانان روهینگیا به معنای ثبت رأی مثبت ایران است.

چه کسانی رأی منفی دادند؟

به غیر از ایران که در زمان رأی‌گیری در مجمع عمومی سازمان ملل حاضر نبود، روسیه، چین و سوریه کشورهایی بودند که به این قطع‌نامه رأی منفی دادند؛ اما دلیل این رأی منفی چه بود؟ یوسف مولایی، استاد حقوق بین‌الملل، به «شرق» می‌گوید: «در مجمع عمومی سازمان ملل، نمایندگان دولت‌ها حضور دارند و موضع‌گیری آنها بیشتر سیاسی است تا حقوقی؛ حتی در موضوع حقوقی هم اراده حاکمیت‌ها تأثیرگذارتر است؛ بنابراین از این منظر حضورنیافتن ایران و رأی منفی روسیه، سوریه و چین قابل تبیین است». او ادامه می‌دهد: «پیام حضورنیافتن ایران این است که به رویه‌های کمیته سوم حقوق بشر سازمان ملل که بارها علیه ایران قطع‌نامه صادر کرده، رسمیت نمی‌دهد؛ اما حضورنیافتن خیلی بهتر از رأی منفی است؛ رأی منفی همه نگاه‌های حمایتی ایران از روهینگیا را مورد تشکیک قرار می‌داد. ایران در حضورنیافتن در موقع رأی‌گیری، حساب‌شده عمل کرده است». او معتقد است: «روسیه اگرچه بلوک رأی مخالف علیه قطع‌نامه نیست؛ اما دو خط را دنبال می‌کند: خطی جدای از غرب که می‌خواهد به خود هویت مستقلی دهد؛ از سوی دیگر خود روسیه بارها به دلیل مسائل حقوق‌بشری در چچن، اوکراین و بقیه موارد درگیر بوده است و رأی علیه میانمار به‌نوعی تأیید رأی علیه خود است. سوریه هم شنونده پیام روسیه است؛ اما چین در جنوب شرقی آسیا سیاست فعالانه‌ای را دنبال می‌کند. چین با میانمار مناسبات بسیار جدی‌ای دارد و نمی‌خواهد به دلیل مسئله روهینگیا، این مناسبات به هم بخورد. از سوی دیگر چین در مسئله حقوق بشر وضعیت مناسبی ندارد. مسائلی مانند وضعیت مسلمانان در این کشور. برای همین این رأی‌دادن‌ها را باید سیاسی تحلیل کرد، نه حقوقی».

از توییتر تا تلگرام

غیبت پرحاشیه؛ روز گذشته حضورنیافتن ایران در زمان رأی‌گیری در مجمع عمومی سازمان ملل علیه دولت میانمار موضوع پرجدال شبکه‌های اجتماعی تلگرام و توییتر بود. عبدالله رمضان‌زاده، سخنگوی دولت اصلاحات و فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در کانال تلگرام خود با طرح این سؤال که چرا «به نفع {علیه} میانمار رأی ندادیم؟» نوشته است: «دفتر نمایندگی ایران در نیویورک درباره رأی به محکومیت دولت میانمار در سازمان ملل توضیح داد: «... کشورمان در سه دهه اخیر یکی از قربانیان مستمر سیاست‌زدگی کمیته سوم در قبال وضعیت‌های کشوری بوده است؛ زیرا ایران همواره یکی از مشتریان قطع‌نامه‌های حقوق‌بشری آن بوده است... سیاست اصولی ایران در قبال طرح وضعیت‌های کشوری در کمیته سوم مخالفت با آن بوده است. ایران در همه سخنرانی‌های خود کمیته سوم را سیاست‌زده و برای طرح وضعیت‌های کشوری نامناسب برشمرده است... . کشورمان نیز هنگام تصویب قطع‌نامه در کمیته سوم بیانیه‌ای در محکومیت اقدامات دولت میانمار و تقدیر از دولت بنگلادش قرائت کرد». او در ادامه می‌پرسد: «آیا ادعای وزارت خارجه صحیح است؟ برخلاف اظهارنظر وزارت خارجه ایران سال ۲۰۱۷ در موارد متعددی در کمیته سوم سازمان ملل رأی داده است: ۱۴ نوامبر ۲۰۱۷، رأی منفی ایران درباره وضعیت حقوق بشر در ایران؛ ۱۴ نوامبر ۲۰۱۷، رأی منفی درباره وضعیت حقوق بشر در شبه‌جزیره کریمه؛ ۱۴ نوامبر ۲۰۱۷، رأی منفی ایران به وضعیت حقوق بشر در سوریه و ۲۰ نوامبر ۲۰۱۷، رأی مثبت ایران به خودمختاری فلسطینی‌ها».

طیبه سیاووشی، نماینده تهران در مجلس دهم، هم در صفحه توییتر خود نوشته است: «موضوع را از وزارت خارجه پیگیر شدم. گویا رأی‌گیری در کمیته سوم حقوق بشر بوده که همیشه آرایی علیه ایران داشته. در خبر هم آمده که ایران غایب بود و مطلعان وزارت خارجه گفتند اگر رأی بدهیم، به آرای صادرشده علیه خودمان مشروعیت می‌بخشیم. بااین‌حال آنها امروز علیه دولت میانمار بیانیه دادند».

علاوه بر فعالان سیاسی، کاربران عادی توییتر هم به رفتار ایران واکنش نشان داده‌اند. یکی از کاربران توییتر نوشته است: «به‌عنوان نماینده مردم باید از وزیر امور خارجه سؤال کرد چرا ایران در سازمان ملل به جنایت علیه روهینگیایی‌ها رأی نداد؟ آن‌همه مانور رسانه‌ای کجا و این حرکت کجا؟». سردبیر سایت مشرق هم در صفحه توییتر خود به دلیل ایران برای غیبت در رأی‌گیری یعنی «سیاست‌زده»بودن کمیته سوم اشاره کرده؛ اما با انتشار تصاویری از نتیجه رأی‌گیری‌های قبلی گفته است: «ایران در موارد قبلی در رأی‌گیری‌ها شرکت کرده است؛ ازجمله در دفاع از فلسطین، سوریه و کریمه!».

«پوریا» یکی از کاربران توییتر، در واکنشی به رأی‌ندادن ایران به قطع‌نامه علیه میانمار نوشت: «مسئله غیبت ایران در رأی‌گیری میانمار داستانی در حال توسعه است. ایران گفت به‌واسطه سابقه سیاست‌زده کمیته سوم رأی نداده اما مشخص شد در موارد دیگری رأی داده است. «حمیدرضا»، کاربر دیگر توییتر، هم نوشته است: «مجمع عمومی سازمان ملل با تصویب قطع‌نامه‌ای، خواهان توقف عملیات نظامی میانمار علیه مسلمانان روهینگیا در استان راخین و تعیین فرستاده ویژه برای این منظور شد. ایران رأی نداد، روسیه، چین، سوریه، بلاروس، کامبوج، لائوس، فیلیپین، ویتنام، زیمبابوه، و میانمار، رأی مخالف دادند».

گفته می‌شود قطع‌نامه علیه میانمار به پیشنهاد عربستان‌سعودی در کمیته سوم سازمان ملل ارائه شد. کمیته سوم سازمان ملل یکی از کمیته‌های شش‌گانه این سازمان است که به مسائل فرهنگی، اجتماعی و حقوق‌بشری می‌پردازد. از ۲۵ آگوست (چهارم شهریورماه) تا ۲۴ دسامبر۲۰۱۷ (سوم دی‌ماه ۱۳۹۶) چهارماه می‌گذرد؛ همان زمان که مسلمان‌های روهینگیای ساکن ایالت «راخین» به گفته سازمان ملل متحد و سازمان‌های حقوق‌بشری «تحت‌ستم‌ترین مردم جهان» توصیف شدند، ظلم دوباره آغاز شد. گزارش‌های مستند بین‌المللی نشان از آن دارد که در ماه‌های گذشته شدیدترین نوع کشتار و آزار علیه اقلیت مسلمان روهینگیا به نحوی سازمان‌یافته انجام شد، چنان‌که سازمان‌های بین‌المللی اقدامات ارتش میانمار را یک نسل‌کشی و پاکسازی قومی تمام‌عیار توصیف کرده‌اند. حالا چهار ماه بعد از حوادثی که بر مسلمانان روهینگیا گذشت، عربستان‌سعودی و کمیته سوم سازمان ملل قطع‌نامه‌ای را علیه میانمار تصویب می‌کنند و عده‌ای به دلایل سیاسی عدم‌همراهی را تنها راه ممکن می‌دانند.

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● می‌خواستم مسئله‌ای را در ارتباط با زلزله‌ای که اخیرا اتفاق افتاد عرض کنم و آن اینکه در شیلی و مکزیک دو زلزله آمده و حدود هشت نوار سنسوردار در مناطق زلزله‌خیز گذاشتند و بالای چهار ریشتر آلارم می‌دهد. این پیشنهاد خوبی است که مسئولان ما هم آن را عملی کنند. چرا آن‌قدر که زلزله زلزله می‌کنیم، مانند کشورهای دیگر تمهیدات لازم را به کار نمی‌بریم؟ این مسئله یک عزم ملی می‌طلبد تا به فکر بیفتند قبل از اینکه اتفاق خاصی بیفتد. و سؤال آخر اینکه چرا در زلزله کرمانشاه ایران از صلیب سرخ جهانی کمک نگرفت؟

عباس توکلی‌شهمیرزادی از قائمشهر

● **درخواست یکی از دانش‌آموزان ابتدایی پردیس از وزیر آموزش‌وپرورش:** دبستان دخترانه علامه طباطبایی واقع در فاز ۲ پردیس چرا معلم بهداشت ندارد؟ سال‌های گذشته که در تهران بودیم، معلم بهداشت داشتیم؛ اما امسال که برای رهایی از آلودگی هوا و ترافیک به پردیس آمده‌ایم، در دبستان یادشده از معلم بهداشت خبری نیست! از وزیر محترم آموزش‌وپرورش تقاضای رسیدگی به این موضوع را داریم.

یکی از دانش‌آموزان

بازتاب

● **پاسخ شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه:** احتراما خواهشمند است درخصوص مطلب مندرج در آن روزنامه، دوشنبه مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۴ صفحه ۳ با عنوان: مشکل خط یک مترو، پاسخ زیر در همان صفحه به چاپ برسد: با سلام، احتراما ضمن تشکر از این مسافر گرامی، به اطلاع می‌رساند: در آبان ماه ۹۶ با برنامه‌ریزی انجام‌شده فاصله حرکت قطارهای خطوط درون‌شهری و به‌ویژه در خط یک مترو و در ساعات شلوغی کاهش و تعداد حرکت‌ها نیز تا حدود ۲۰ درصد افزایش یافته است. بر همین اساس در مورد انتقاد مطرح‌شده توسط مسافر محترم (ساعت ۱۸ تا ۱۹ ایستگاه متروی شهدای هفتم تیر به سمت کهریزک) فاصله حرکت قطارها از پنج دقیقه به چهارونیم دقیقه کاهش یافته که در صورت تأمین ناوگان بیشتر، ان‌شاءالله در آینده به چهار دقیقه خواهد رسید.